

K. Jaz bi bil te misli, da pišimo one imena v vseh sklo-
nih z *j*, toraj tudi v imenovavniku, ker se bere to v staroslo-
venskem, ker pišejo tako skorej vsi drugi zlasti vzhodnji Slo-
vani, ker je ta pisava po tem takem vzajemna, Volfov ali
Volkov slovar naš jo že večidel imá, in tudi novoslovenščina
se ogiba zevi ali odpertine v glasovih (hiatus), ki jo tedaj
zatika in staplja.

O. Rad ti priterdim gledé na vzajemno književnost; v
prosti slovenski pisavi bi pa jaz svétoval, da se tuje lastne
imena z zategnjenim ali dolgim *i* pišejo vsikdar z *j*: Darius —
Darij, Arius — Arij, Basilius — Bazilij-a itd.; v drugih
pa bi morebiti ne bilo napak ravnati se po slovnici Metelkotovi,
da se razloči p. Alojzi — Alojzja od žen. Alojzija-ije,
Evzebi-hja, Avreli-lja, Klavdi-dja in žensk. Evzebija, Avre-
lija itd. V celo domačih in nam priljubljenih naj veljá pa do-
mača, narodova govorica p. Anton, Metod, rod. Antona,
Metoda i. t. d.

P a š n i k.

Knjige, naj zvestejši prijatli! — Čul sem že marsikterega
učenjaka, pa tudi kakega drugega pridnega bravca, ki je rekel:
„Knjige so mi naj ljubši prijatli, ki je imam.“ — In res, — te
besede niso prazne, ampak skozi in skozi gola resnica. Komu
bi tudi mogli knjige bolje primerjati, kakor prijatlom, od katerih
imamo vse to, kar od pravega prijatla pričakujemo, želimo in
zahtevamo.

Knjige nas podučujejo, tolažijo in kratkočasijo; — one
storé, da se solzimo, ali radujemo, knjige nas krepé za delo,
pa nas tudi večkrat zazibljejo v sladko spanje. — Knjige go-
voré, kedar hočemo, — molcé, kedar hočemo, — pridejo,
kedar je pokličemo, — gredó, kedar se jih naveličamo. Knjige
prenašajo voljno, naj je grajamo ali hvalimo; — oblačijo se po
naši volji, — ne ganejo se iz mesta, dokler se nam ne zljubi,
— imajo jezik za zobmi, — jim ni mar niti za čast, niti za stan,
ampak ostanejo po več stolotij, kakor so bile. Ako v svoji
sivi starosti nimajo več zmožnosti, da bi se krepko ustavljale
neprizanesljivemu zobu časa, imajo pa vendar še zmiraj do-
stojnih moči, iz katerih si motamo in stvarimo zopet druge
— enake prijatle.

Iv. Tomšič.

Kdo zna odgojevati? Veliko se piše in se je že pisalo o odgoji v našem listu, kateri v resnici v tej zadevi donša verle spise. Rešila so se že marsiktera vprašanja prav dobro. Naj bo tudi meni dovoljen prostorček, da vprašam: „Kdo zna odgojevati?“ To je vprašanje, ktero na vse strani dobro rešiti, ni v naši slabi človeški moči! Zarad tega odgojevati zna sama sveta ljubezen — duh tisti, kateri je že v začetku sveta plaval nad neizmernimi vodami, in ki je po razdeljenji vode v morja, reke, potoke in studence vstvaril zmožne stvari, katerim je mogoče sprejemati milost božjo. Vendar pa, da se razvijajo duševne in telesne moči v vsakem oziru, potreba je tudi človeške umetnosti. Znano je, koliko se je že o tem storilo ne le v novejših, ampak že v starih časih; napredek je bil vsestranski; v resnici prav pa se še ni nikdar odgojevalo; vselej se je tu ali tam kazalo še kaj pomanjkljivega. Odgojnik je podoben marljivemu vertnarju, kateri pridno in skerbljivo priliva cvetici, da se ne posuši. V naši moči je le, prilivati mlademu sercu redivne hrane, da ne zvene, da se ne posuši; rast, ta pride iz naj veličastnejšega vira, iz svete ljubezni.

Da pa odgojnik saj toliko koristno odgojuje, kolikor je v njegovi moči, treba mu je raznih lastnosti. Perva in zeló veljavna je marljivost. Odgojnik mora biti podoben delavni mravlji, ktera od jutra do večera pridno dela in si nabira hrane za zimo. Tako mora tudi odgojnik biti marljivi nabiravec pravega dušnega življenja, in se ne sme vstrašiti nobene sile, če tudi včasi divjá vihar, da hoče vse podreti, kar je sozidal s potom in trudom. Odgojenec naj se napeljuje k imenitni misli, da prične spoznavati, da je odgojnik le orodje v roki božji, in kako zeló so srečni tisti otroci, kateri to zapomnijo in pohlevno stopajo po stezi prave sreče in pravega veselja. V resnici, take otroke smemo in moramo imenovati presrečne. Namestnik božji je odgojnik pri otrocih; da pa toliko veselejše opravlja svojo nalogo, mora biti prešinjen s pravo kersansko odrejo, napolnjen s sveto vero, brez ktere se misliti ne more, da bi mogel kdo prav odgojevati.

Lepa lastnost prave odgoje na dalje je nagnjenje in ljubezen do odgojencev. Kako bi bilo vendar mogoče brez ljubezni kako reč prav storiti, brez nagiba kaj dobrega pričakovati? Kako bi vendar mati mogla svoje dete prav izrežati, ako bi ga ne ljubila in ne imela materinskega nagnjenja do njega?

In ravno iz materne ljubezni moremo dokazati, da je ljubezen in nagnjenje zelo potrebno k odgoji. Kar je mati v mlado serce zasadila, ostane kakor naj imenitnejši spomin, naj dražji zaklad, ki ga ne more sovražnik končati. Ako je mati napolnjena s pravim keršanskim duhom, tudi mlado serce napolnuje z dobrim duhom. Prava odgoja mora vedno imeti pred očmi, kaj in zakaj je človek na svetu, kako mu je mogoče svoj namen prav doseči, — kaj pripomore k temu natora, kaj milost božja, kaj človeška moč, ktere zapreke se morajo odvracati, in ktera sredstva moramo rabiti, da dosežemo svoj pravi namen i. t. d. Kar zadeva odgojnikov značaj, je samo ena podlaga, in ta je resnična, nehlinjena pobožnost. Iz te se potem izteka serčna ljubezen do otrok, veselje do mladinske izreje, nevtrudljivo poterpljenje z njihovimi slabostimi in napakami, prijazna resnoba; in kdor zna berzdati njihovo samopašnost in krotiti mlado termo, si ne pridobi samo ljubezni, ampak tudi spoštovanje. Potreba je tudi, da odgojnik samega sebe dobro čuva, da je njegovo serce prosto od hudih strasti in da je vedno dobre volje — in tako premišljeno hodi po lepi, akoravno marsikterikrat ternjevi poti, in doseže lepo plačilo, h kateremu s dobro vestjo more reči: „Delal in pridelal sem“.

Odgojnik torej brez milosti božje nič ne opravi. Kdor nima božje iskre v sebi, ni nikdar odgojnik, ampak le najemnik; najemnik pa nikakor ni za odgojo; pri tej mora le kraljevati zvesti pastir z ljubeznijo, prijaznostjo in sladko nado, da po setvi pride vendar le enkrat žetev, ako ravno znabiti pozno. Srečen tisti, kateri je zvesto in pošteno sejal, veliko veselejše bo žel.

Na dalje je voščiti, da odgojnika vedno spremljajo lepi zgledi, in prvi je gotovo ta, da je vterjen v resnicah svete vere; o tem se nikdar ne sme pustiti prekaniti, ampak povsod očitno kazati, da je sveto vero prejel od katoliške matere, in da je nikdar več ne popusti. Da si pa odgojnik vedno bolj prisvoji imenovane lastnosti, naj dobro prevdari človekov namen, posebno pa svojega odgojenca, kateri ima še čisto obleko nedolžnosti. Kakor v tamni noči mirno zvezdice migljajo, kakor bi bile večne lučice, ktere gorijo pred prestolom božjim, ravno tako se svetijo iz pregrešne zemlje proti nebeškemu oboku duše nedolžnih otročičev. Odgojnik naj nikdar ne pozabi,

kaj pravi zveličar o nedolžnih otrocih, da, kdor enega malih sprejme, njega sprejme.

Zadnjič naj mirno pogleda sad, kterega mu donaša žetev, akoravno je trud njegov le pičlo poplačan, večkrat tudi morda z nehvaležnostjo; naj se tega ne vstraši, saj je „nehvaležnost plača sveta“. Gotovo bo kje drugod prejel vrednejše plačilo. Vsa nada je le pri otrocih; ako so ti dobro odgojeni, bodo tudi gotovo njihovi potomci, in glej sad, kterega je zasadil pridni odgojnik v mlado serce! Prava odgoja je v resnici lepa cvečica, ktera vedno vonja in neznano prijetni duh razširja v svojem okrogu.

J. Vaški.

Nekdaj in sedaj.

Iz dnevnika nekega starega učitelja.

Poslovenil **Jože Jerom.**

(Dalje.)

Poglavitna skerb našega mladega učitelja je bila sedaj, kje bi dobil primerno stanovanje; torej se še tisti dan napravi, vso vas obhodi, in prosi, da bi ga kdo vzel v hišo, toda nobeden ga noče. Zopet mora v gostivnico nazaj, in tam toži kerčmarici svojo potrebo in nadlogo; k sreči je bila ta žena dobroserčna in usmiljena.

V novi hiši zraven gostivnice je bila velika soba za ples in tudi več majhnih sobic, v kterih je bilo spravljeno žito, predivo i. t. d.; hitro mu izpraznijo naj lepšo sobo. Učitelj se postrežljivi ženi ne more dosti zahvaliti, ker mu je pomagala iz take potrebe.

Drugo jutro zgodaj gre učitelj k sv. maši, da bi svoje težavno delo z Bogom pričel; oglasi se tudi k gospodu fajmoštru, ki ga prav prijazno sprejmejo, ga prav po očetovsko podučé, in mu marsikaj svetujejo, ter mu tudi povedo, da bo mogel še veliko prestati, preden bo z božjo pomočjo kaj mogel storiti v blagor zapuščene mladine. Reko mu tudi, da naj gre k gospodu okrajnemu predstojniku, ker temu je šola zelo pri sercu, in je tudi obljubil, da bo skerbel za učitelja.

Vesel takega dobrega uka in sveta, pa vendar pobitega serca se verne učitelj proti domu, kjer ga kerčmarica že čaka, in mu pripoveduje, da je bil župan pri nji, in se je prav togotil, ker je zvedil, da je učitelj prišel, in da tu brez